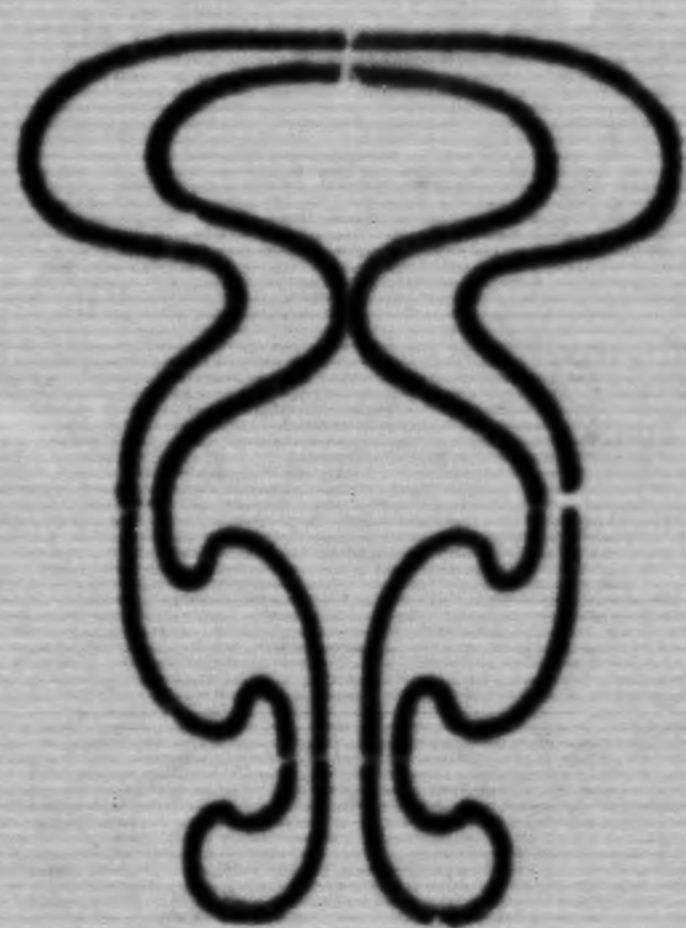

**ПОДОРОЖ ГУЛІВЕРА
ДО
КРАЮ ВЕЛИКАНІВ**

— I —

ДРУГІ ОПОВІДАННЯ.

**ВІННІПЕГ, МАН.
УКРАЇНСЬКА ВИДАВНИЧА СПІЛКА
1916**

PR 3724

G7

U5

1916

ДЖОНАТАН СВІФТ

ПОДОРОЖ ГУЛІВЕРА ДО КРАЮ ВЕЛИКАНІВ

РОЗДІЛ ПЕРШИЙ.

В два місяці по своїм повороті з краю Ліліпутів, опустив я знов вітчину і всів на корабель „Бурлак”, що мав плисти до островів східної Індії. Вітер сприяв нам аж до рога „Доброї Надії”, а відтак підняла ся страшна буря і загнала нас так далеко на схід, що навіть найстарший моряк не міг сказати, де находимо ся.

Дня 16. червня 1703. побачив один моряк з найвисшого щогла сушу, а 17-го було видко докладно великий остров перед нами. Капітан приказав спустити якор (котвицю) і вислав човно з двайцятьма добре узброєними моряками на сушу за свіжою водою. Я просив, щоби мені дозволено до них прилучити ся, бо я хотів оглянути і пізнати той край. Моряки поступали вздовж берегу і шукали жерела, а я шов в гллуб краю; однак не находячи нічого крім скалистої і неурожайної землі, я утомив ся і повертав до берега. Вже знова розтягало ся море перед моїми очима, а в тім запримітив я, що мої товариші находили ся вже в лодці і плили так скоро до корабля, немов би їх життю грозила яка небезпека. Я хотів вже кликну-

ти, щоб не лишали мене самого, аж тут побачив я зі страхом, що височезний як вежа чоловік гонить за човном. Море сягало тому чоловікови тільки по коліна, а робив так величезні кроки, що був би певно здогонив човно, сли би воно не було його випередило о чверть години ходу. Крім того спиняли його ostrі скали на дні моря, о котрі сей потвір калічив собі босі ноги. Се спонукало його вкінци залишити нагінку за човном і завернути назад домів.

Але що я мав зробити тепер, щоби сей страшний чоловік не побачив мене? Я скрив ся чим скорше за високу скалу, а звідтам пустив ся втікати в глуб краю. Небавком я опинив ся на стрімкім горбку, щоби свобідно висапати ся. Але як я здумів ся, побачивши перед собою хороший і далекий вигляд краю. Я спостеріг зачудований, що остров, який я уважав недавно дикою пустинею, є зовсім загосподарований. Перед мною розтягало ся рівне поле, покрите житом, а через него вела дорога така як гостинець. Я пустив ся тою дорогою і йшов далеко, але не міг нічого бачити ні на право, ні на ліво, бо стебла були завгрубшки дерева, а високі найменше 12 метрів.

Я ішов добру годину, заким прийшов до плота, високого певно на 30 метрів; за плотом вносили ся дерева, а їх вершки губили ся в хмарах. Пліт був переділений камінними сходами; вони провадили до саду. Я пробував вийти по сходах, але се не удало ся мені, бо ступені були богато висші від мене. Я кинув ся шукати за діркою в плоті; власне що знайшов я одну і

хотів через ню перелізти, а в тім зявив ся на вершку сходів височезних як вежа чоловік і дивив ся на поле, немов би чого шукав. Опісля видав зі себе голос подібний до громового гуку, так що я не знав зі страху де стою і старав ся укрити поміж стеблами збіжа. Ледви роздав ся голос, надійшло шістьох менших велитів з поля з величезними серцями. Вони не були так добре одіті як тамтой; здаєть ся, що то були його слуги, бо вислухавши кілька його слів, зачали жати жито на полю. Я старав ся утічи, однакож стебла стояли так густо, що я перетискав ся з несказаним трудом, а вкінци упав утомлений і безсильний в борозду.

Брязкіт серців звіщав мені, що страшні жєнці підходять щораз близше до мене. А в мене аж на серци похолонуло. Жаль огорнув мене, що я кинув жінку і діти і самохіть попав ся в таке нещастє в наслідок нездержаної пристрасти до подорожий. З жалем згадав я добрих Ліліпутів, що почитали мене задля мого росту і великих діл, як якого героя. А тепер? Чи ж я сам не є для тих височезних людей Ліліпутом? Чи ж не міг би мене один з них роздоптати кожної хвилі немов червачка? Одиною моєю потіхою в тім прикрім положеню була моя свідомість, що я сам, хоч був велитом поміж маленькими сотворінями, що звать ся Ліліпутами жадного з них не скривдив; тому я благав Бога, щоби змягчив серця тих людей, поміж яких я попав ся, щоби також змилювали ся наді мною.

Коли я так роздумував, підійшов один жнець

до мене так близько, що я налякав ся, щоби не роздоптав мене, або не скалічив мене серпом, або навіть не убив; я закричав зі страху. Великан перестав робити і глядів здивований наоколо себе. Внедовзі відшукав мене і зігнув ся скоро, щоби мене схватити. Я хотів утічи від него, але сей потвір схватив мене двома пальцями так сильно, що о мало не подрухотав мені ребер. Опісля підніс мене осторожно перед себе до гори, так що я повис найменше зо 20 метрів над землею. Він оглядав мене цікаво, а не знаючи, що зо мною зробити, покивав головою і побіг до свого пана. Його паном була тота сама особа, яку я бачив недавно на сходах. Він видав ся мені богатим посесором. Сей посесор здивував ся не трохи тим знаходом, і подивляв мене рівнож цікаво. Він роздув найперше мое волосє, щоби добре приглянути ся лицю, опісля взяв стебло величини палиці і підняв ним поли мого сурдута до гори; думав, що то крила, котрі приросли до моєї шкіри. Потім обяснив своїм людям, що я або сверщок, або політуха. Відтак казав слузї положити мене на землю, так що я станув на руках і ногах, а великани повставали доокола мене і приглядали ся уважно кождому мому рухови. Скоро я учув землю під собою, зірвав ся я на ноги, здіймив капелюх і уклонив ся низенько перед посесором. Опісля впав я перед ним на колїна і витягнувши руки, благав, щоби дарував мені жите.

Хоч сей чоловік не розумів моєї мови так само, як я його, однакож догадував ся по всіх моїх рухах що я мушу бути якесь розумне со-

творіне, хотяй для него дуже загадочне. Він відслав слуг назад до роботи, мене сховав осторожно в кишеню і пішов по сходах до саду, а відси до помешканя.

Скоро прийшов до хати, показав мене жінці, а вона глянувши на мене, закричала так, як би хтось подав її павука або жабу. Чоловік розсміяв ся з неї сердечно і не перестав за нею ходити доти, доби вона не приглянула ся мені ближше.

Коли спостерегла, що я подібний до людей здивувала ся дуже тою незвичайною появою, оказувала мені прихильність і поводи́ла ся зі мною дуже приязно.

Надійшло полудне — слуга вносив страви. Господар поставив мене на стіл, сів також при тім столі, коло него його жінка, троє дітий і стара бабуся і почали споживати поживну мясну страву. Позаяк стіл був що найменше на 10 метрів високий, то я відсував ся як найдальше від краю, щоби не впасти і не розбити собі голови. Господиня присунула мені деревляний тарелець, що служив її дітям на забавку, а мав певно 5 метрів в обвсді. На него положила кусок мяса, покроїла на маленькі кавалочки і подробила троха хліба. Я подякував її глибоким уклоном, витягнув з кишені ніж і віделець і почав їсти, а вони тим дуже радували ся. Опісля налила пані до трилітрового килішка овочевого вина і подала мені, щоби-м угасив спрагу. Я взяв важку чарку обома руками, підніс до гори уклонив ся цілому товариству і заявив голосно що пю на їх здоровле. На сю заяву рзсміяли ся

всі так сердечно, що мені в ушах аж звеніло, і я потерпав, щобим не оглух.

Коли я так покріпився напунком і стравою, ставало мені щораз лекше на серцю; однак се чувство не тривало навіть кілька секунд, бо я побачив нараз, що два пси наблизилися до стола. Були так великі, як слоні, поспирали голови о край стола і поглядали на мене зависним оком.

В тій самій хвилі учув я за собою муркота-не таке, як би 12 машин до шиття разом було в руху, я налякався, коли оглянувши ся, побачив на колінах старенької бабусі кітку, так велику, як віл. Бабуся гладила звірятко і годувала його а воно з великого вдоволення муркотіло. При тім заховувала ся кітка так, як би була найдрібнішим звірятком на світі; а як тільки я трошка рушив ся, то вона строшила вуха звертала до мене свої вуси, довгі як посторонки і так світила очима, що я догадувався, що скочить на мене і зловить мене на столі як миш.

Але на тім не кінець. Підчас обіду ввійшла до їдальні нянька з немовлятем. Скоро мальчик мене побачив, хотів мною побавити ся і з заглушуючим криком витягнув по мене руки. Посесорова вволила волю малого крикуна і подала мене дитині. Вона захопила мене п'ястуками і понесла до широко отвертих уст, як сли би хотіла поссати пипку. Я почав на весь голос верещати, так що малий потвір злякався і випустив мене. Я був би певно розбив собі голову, як би господиня не була прискочила і мене не зловила в запаску.

Нарешті обід скінчив ся. Я не йно що не відпічнув собі, але що сильно втомив ся. Моя пані завважала се і занесла мене до сусідної салі де стояло ліжко 12 метрів широке, а 7 метрів високе, і положила мене спати. Я був так утомлений, що сейчас заснув. Спавем може зо дві години; в тім чую нараз, щось лазить по моїй ковдрі і обнюхує мене зо всіх сторін. Я отворив очі і побачив два погані щурі, оба так великі як бульдоги (рід середно - великих псів). Погані звірята були би без сумніву мене заїли, як бим не був мав чим боронити ся. На щасте я не відложив перед спанем своєї шаблі, тому скоро витягнув її з похви і перетяв нею одного щура, а другий втік, побачивши долю свого товариша.

Незадовго опісля заглянула до мене моя пані. Вона побачивши забитого щура, тішила ся дуже, що я так хоробро боров ся. За се попестила мене, здіймила з ліжка — бо я сам не міг би з него злізти з причини його висоти і занесла мене з утіхою до помешканя своєї доньки.

Та дівчина мала доперва 9 літ — була ще не доросла — тай зріст її ще не величкий, бо була ледви 12 метрів висока. Мимо того була дуже спосібна до всяких жіночих робіт. Заняла ся сейчас приготованем постелі для мене і прибрала мене так, що я виглядав як королівський син.

При хуторі був великий красний город. Дівчинка водила мене там часто і учила тамошньої мови, звичаїв і обичаїв.

Одного такого проходу не забуду ніколи. Я

ішов з своєю молодою приятелькою широкою стежкою. День був чудовий; около нас росли трави, височезні як дерева, запашні зела і найрізномордніші цвіти. Ми віддалили ся від хутора на кілька годин ходу і я почав жалувати ся на утомлене; дівчинка посадила мене на мураву, а сама побігла нарвати цвітів на китицю для матери. Я сидів задуманий, в тім надлетів коло мене пречудний мотиль; його розпущені крила занимали найменше 2 метри. Я вдивив ся в него тай спостеріг, що тес гінчий мого пана станув мені за плечима. Заким я міг подумати що робити, хватив мене пес в рот і поніс через траву, оминаючи довгими скоками калюжі і багна; я кричав зі страху, що сил ставало, о поміч і тріпав руками і ногами. Пес не звертав на се найменшої уваги, але немов би приучений, біг з тою незвичайною добичею впрост на хутір, вимахуючи хвостом і положив мене перед ногами свого пана.

Посесор занепокоїв ся, побачивши мене на пів мертвого на землі, підняв мене милосерно і поніс до жінки. Вона побачила зараз, що я зомлів лишень; тому закропила мене скріпляючим напитком і положила до ліжка, де я скоро прийшов до себе.

Тимчасом надбігла також моя молода товаришка затревожена до дому; їй сказав слуга, що пес приніс мене в пащі домів. Вона плакала, бо думала, що я вже не жию; а коли переконала ся, що я лежу здоров в ліжку і не потерпів жадного ушкодження, утішила ся дуже і обіцяла що буде мене на будуче ліпше доглядати.

Ми привикали до себе що день більше, і я не забуду ніколи в своїм життю тої благородної дівчини, бо їй маю подякувати за се, що я ще цілий вирвався з краю великанів. Від тоді називав я дівчинку Глюмдакліч, по нашому „бабуся” а вона кликала мене ніжнім іменем „Гільдрік”, по нашому „хлопчина”.

РОЗДІЛ ДРУГИЙ.

В короткім часі не розмавляли мешканці краю про нічо инше, тільки про мене. Рознеслася вість, що мій пан зайшов в хаті малесеньке чотириножне звірятко, яке в їх мові зове ся Сплякнук. Оно зовсім подібно до чоловіка, говорить тихонько ніжною мовою, уміє держати ся просто; коли його закликати Гільдрік! то слухає, взагалі є зовсім лагідне і чемне, притім гарно збудоване, а особливо красне у него личко.

Довідала ся про се королева і забажала мене побачити. Мій пан вибрав ся сейчас в дорогу. Він помістив мене в подібавленій скриночці, котру Глюмдакліч вистелив перед тим старанно ватою і бавовною і заосморила білем і иншими потрібними річами. Глюмдакліч сіла разом з батьком на коня, а скриночку зі мною поставила собі на коліна.

Столиця, до якої ми так вибрали ся, лежала в самій середині краю і була віддалена певно на три тисячі миль від хутора. Наша подорож дуже проволікала ся; ми відбували денно

дуже малу дорогу, не більше як 150—200 миль; а до того ще така захланність оволоділа мого пана, коли побачив, що всі раді би мене видіти, що задержував ся в кождім селі і місті і виставляв мене за дорогі гроші на показ. Скоро ми прибули до якого місця, то казав оголосити, що в тім а тім заїзді можна оглядати велике диво, — звірятко зовсім подібне до чоловіка, що уміє ходити, стояти, говорити, а також показувати різні штуки.

Нарід горнув ся цілими товпами; одначе мій пан не впускав нараз більше як 30 осіб до тої салі, де мене виставляв на показ. Скоро заплатили вступ, замикав двері. Тоді виймала мене Глюмдакліч зі скриночки і ставила на високім округлім столі, обведеним поручем, щобим не впав. Я відбував найперше по столі прохід з великою повагою і кланяв ся низенько публиці на всі сторони. Опісля відповідав на різні питання, пив з наперстка на здоровле публики, співав англійські (бо Гулівер був родом Англієць) пісні, екзецирував паличкою зі стебла немов з оружем, вимахував шаблею, так як при поєдинку, і показував різні дурниці, які мені насували ся до голови.

Публика не могла здержати ся від сміху. Не раз показували мене і 12 разів на день, так що я був вечером з утоми майже неживий. Раз було навіть моє жите в дуже великій небезпеці. Якийсь нечемний школярник кинув з остатної лавки на мене оріховою лушпиною і був би мене тут-туй вцілив; лушпина летіла так скоро, що була би розстрікала мені голову, бо була

так велика, як диня. Один з присутніх перетріпав порядно малого псотника і викинув із салі.

Серед таких небезпек і трудів дістали ся ми на кінець по дев'ятижневій подорожі до столиці. Мене завели сейчас до палати королевої, щоби оглянути мене і мої штуки. Достойна ся пані була очарована так моєю поставою, як і моїм поведенєм і бажала показати мене чим скорше свому мужови. Взяла мене на руку і занесла до його кабінетуь І

Король був чоловік дуже поважний. Скоро мене побачив, сплюнув і глянув з погордою на королеву; опісля спитав її непривітливо і з зачудованєм: Відколи моя жена знаходить приятність в звірятку і як сміє докучати мені такими сотворінями.

Королева була дуже розумна жінка і веселої вдачі, длятого не обидила ся гордою мовою мужа, але приказала мені, щоби я сам все розказав королеви про мою особу. Я віддав чим скорше суворому панови честь і поклін і скинувши капелюх, промовив до него:

— Наймогучійший королю! любезний пане!

По тих словах король подобрів. Не зле — перервав він мені і звернув ся приязно до жєни: Чи не може моя жена вказати мені того штукаря, що винайшов тоту маленьку машину?

Королева розсміяла ся і сказала, що я не є ніяка машина, але живе розумне сотворіне з мяса і крови і що можу сам відповідати на кожде питанє. Монарха не хотів сему повірити і зморщив чоло, бо його гнівало, що королева сміє з

него кепкувати. Дятого закликав сейчас трох учених, котрі неустанно перебували при його боку, щоби оглянути мене старанно від стіп до голови, та сказали йому, за що мене уважають.

Панове професори оглядали мене з усіх сторін через побільшаюче скло і без него, розсліджували мої нігті і зуби і переконали ся, що я не належу ані до лазунів, ані до гребуючих. Та кож не хотіли згодити ся на те, щоби я був карликом, бо говорили, що таких малих карликів нема. Остаточо заявили королеви, що я є „Реплум Скалат” по нашому: іграшка природи, в кождім разі так незвичайна, що оплатило би ся, вложити мене в спіритус і заховати в королівським прибочнім кабінеті.

Той вислід так мене розгнівав, що я не міг здержати ся. Я крикнув з гнівом:

— Ви хочете бути ученими! Такі солом'яні голови! Ні, я зовсім не „Реплум Скалат”, ані ніяке звірятко; я походжу від чесних і людських родичів, я отже такий чоловік, як всі інші, і приходжу з таких сторін, де жиє ще багато мільонів таких сотворінь, як я!

— Коли король учув тоту мову, весь здумів ся. Він відіслав учених, а між ним, королевою і мною вивязалась ось яка розмова:

— Коли ти ані звірятко, ані „Реплум Скалат”, промовив король ласкаво, то скажи мені, що ти таке, і яким способом дістав ся до мого королівства.

— Я безборонний чоловік, — відповів я покірно, — і благаю тебе, наймогучішого пана на

землі і короля незмірного королівства Бробдінг-наг, о охорону.

— А перед ким же маю тебе хорошити мій сину? спитав король. Я відповів на се:

— Я плив перед кількома місяцями безжурно з своїми земляками по далекім мори; страшена буря зігнала наш корабель з дороги і викинула на побереже твого королівства. Я дістався случайно в руки твого одного підданого. Я хотів бути йому вдячним, що не умертвив мене як червачка, а прецінь се було би для мене було ліпше; він замучує мене вже від десяти тижнів на смерть тим, що показує мене по цілих днях за гроші і змушує до таких діл, які зобиджають не тільки моє людське достоїнство, але й гордість сего народу, до якого маю честь зачисляти ся.

— Бідне хлопятко, — перебила королева, — якжеж мені тебе жаль! Чи не був би ти може вдоволений, як би міг лищити ся тут на королівськїм дворі? — Я вклонив ся покірно і промовив:

— Достойна княгине! Я невільником моего пана. Сли би я міг розпоряджати своєю долею, то уважав би собі се найбільшою честію посвятити своє жите на услуги монархині, що окрасою світа і потіхою своїх підданих.

При тих словах впав я королевій до ніг і хотів поцілувати її королівську ногу. Однак ласкава пані оказала ся так ласкавою, що зволила подати мені малий палець, я обняв його кінчик обома руками і поніс до уст.

Королеви се очеєдно подобало ся; він скоро надумав ся, що зо мною зробити, бо прика-

зав своєму шамбелянови: Нехай приведуть сюди того чоловіка і дівчину, з котрими прийшов сюди отсей мізинок!

За кілька хвиль ввійшла Глюмдакліч з батьком до королівського кабінету. Обое мусіли розказати королеви, яким способом дістали мене і як я поводив ся від тоді.

Скоро монарх переконав ся, що їх обяснене годить ся з тим, що чув від королевої і від мене самого, сказав шамбелянови:

— Виплати сему посесорови суму 1000 гвіней (около 25.000 корон), бо я відбираю від него сего мальчика і віддаю в опіку своїй достойній жені.

По сих словах передав мене Його Величество урадованій королеві, а вона подякувала за се свому панови и мужеви вдячним поглядом і чемним поклоном.

Посесор був з початку збентежений, однак не смів відказати; впрочім він, проворний чоловік, уважав се щастем для себе, що в його кишеню вплинула така поважна сума тих грошей, які заробив підчас представлення. За те Глюмдакліч вибухла голосним плачем, коли доміркувала ся, що сталс ся, заявила отверто, що не може без мене жити і що мене не опустить. Обое королівство зворушили ся дуже прихильностию тої доброї дитини. Я запримітив се, тому осмілив ся промовити до королевої:

Ваше Величество! Я Ваш невільник і слуга благаю Вас о ласку. Позвольте, щоби Глюмдакліч за то, що так старанно і ласкаво мене доглядала, могла вступити в службу Вашого Ве-

личества і бути дальше моєю опікункою і учителькою!—Королівство, зворушені взаїмним привязанем нашим вволите мою просьбу. Також і посесор згодив ся на се, радий що придбав донці місце на королівськїм дворі. Добра дівчина не тямилася з радощів. По сїм посесор відїхав. Коли зо мною прощав ся, був на стілько наївний, що напїмнув мене, аби я не забув віддячити ся єму за се, що найшов мені таку добру службу. Але я не відповів єму на се ані слівцем; досить з него того, що я єму обоятно уклонив ся.

По тїм віддалила ся також королева зі мною і з Глюмдаклїч. Она вказала нам пишну комнату в палаті і наказала моїй няньці старанна мене доглядати.

РОЗДІЛ ТРЕТИЙ

По кількох днях зволила королева вселаскавійше заглянути до комнати, яку призначено для мене і для Глюмдаклїч. Спитала про мое здоровле і оглянула пильно скриночку, що служила мені за помешканє, а опісля сказала: Моєму любимцеві не може бути добре в так тїсній кліточці; я постараю ся о відповіднійше помешканє для него.

Сейчас покликано королівського теслю, чоловіка незвичайно спосібного до виконання всяких штучних а гарних будівель. Він здійняв міру на мое будуче помешканє і умовив ся з нянькою як єго в середині прибрати. По кіль-

кох тижнях я мав вже нову хату. Її підстава мала 16 квадратних метрів, а висота 3 метри. Гарно різблена стеля, заосмотрена срібним кільцем, давала ся доволно відніматися і прикріпляти. По боках були рухомі вікна з красними шибками, а з переду двері, котрими після вподоби входило ся або виходило. Внутро хати ділило ся на три комнати; в одній я сидів, в другій убирав ся, а в третій спав. Підлога, стеля і всі стіни в покоях були м'яко вилонжені, щоби я не дізнав при перенесеню якого лиха. Всі меблі, два вигідні фотелі, канапа, шафа і стіл були зроблені з найліпшої кости слоненої і відповідали моєму ростови. Від часу послідної пригоди в домі посесора я бояв ся завсігди щурів і миший, тому просив я о який прилад до замикання дверей. Королева поручила вправному золотникови виконати замок до дверей моєго помешканя. По довгих безуспішних трудах удала ся в кінци єму тота штука. Замочок був так маленький, що такого другого не знайшов би в цілім Бробдігнаг, але я не пригадую собі, щоби я мав бачити в Англії засув такої величини; ключика від него не міг я помістити в жадній кишені.

Моя достойна покровителька завважала також що моє убрание вже дуже знищене. Скоро отже викінчено моє дороге мешкане, приказала ушити мені нове убрание на взір тутешнього строю. До сего вибрала мені найніжнійшу парчу, яка находила ся в палаті. Мимо того коли тота одіж була готова, видала ся мені так грубою і тяжкою, немов би була позшивана з

грубих кінських дерг і я не міг довго до неї привикнути. Королева сьміяла ся до розпуку, побачивши мене перший раз в тих новомодних свитах. Она взагалі дуже собі мене вподобала; не опустила ані одного дня, щоби мене не відвідати і зо мною не поговорити. Я мусів часто обідати разом з нею і з обома королівними; одна з них мала сім літ, а друга десять. Тоді ставили мені на столі малий столик і крісло і давали срібне начине, котре в порівняннї з величиною їх начиня виглядало як авка для ляльки. Глюмдаклїч ставала тоді при столі на стілчику і usługувала мені при обіді; часом навіть сама королева не відказувала собі тої приятности щоби мені служити. Она кладе на мій таріль штуку мяса, покраяла его на дрібні кусочки і тїшила ся незвичайно, як я до него жваво брав ся і з смаком заїдав. Я знов приглядає ся з початку зі страхом, як королева і єї діти вимахували срібними ножами і виделцями, що подобали радше на величезні коси і вили до сїна, чим на прилади до їдженя; я бояв ся заєдно, щоби мене не скалічили тими небезпечними інструментами. Доперва, коли я приглянув ся, що навіть наймолодша королівна орудує дуже вправно тою небезпечною збруєю, то я мало-помалу успокоїв ся. При столі мав я не раз нагоду подивляти занменитий апетит моєго паньстсва. Королева, мимо хоровитого жолудка, вкладала в свої гарні усточка кусні такі, що оден з них вистарчив би, щоби виживити дванайцятьох мужиків через кілька день. Молодого голуба, найменше десять раз так за ве-

ликого, як добра наша гуска, погризла з кістками так легко, як ми мале воробя, а до того вкусила кусочок хліба, оттакий як у нас три фунтовий бохонець. Піла з золотої чарки, а кожний лик ледви змістив би ся в нашій чвертівці з пива. Навіть коли котра мала королівна хотіла трохи з чарки сербнути, то ледви замачала усточка, а вже втягнула більше як склянку.

Часом обідав з нами король; тоді присували мій столик коло сільнички і ставили близько него, щоби міг чути виразно мій голос. Слухав дуже радо, коли я розказував єму про свої подорожи і свою вітчину; а пізнавши мене ліпше, повірив мені що в моім краю є все пропорціональне величиною до мене: і дерева і доми і звірята і все инше; однак коли я розповідав єму, що я подорожуючи, заїхав був до такого краю, в котрім люди не суть більші від моєї долоні, то він назвав се видумкою і не хотів того більше слухати.

Так отже мені жило би ся було на дворі короля Бробдінгнагу незгірше, сли би не те, що я був раз в раз виставлений на різні небезпеки і посьміховища. Особливо докучав мені надворний карлик королевої. Сей чоловічок, високий лишень на шість метрів, був найменший з дорослих людей в тім королівстві; тому гнівав ся дуже, що на дворі находить ся еще менший від него. Він не залишив жадної нагоди, щоби мене висьміяти. Одного дня, коли я як раз мав честь обідати при королівскім столі, присунув ся сей гільтай до стола, захопив мене через пів і вкинув в миску з молоком так скоро,

що навіть не було часу єму в тім перешкодити.

Я не умію пливати, тож був би ся певно утопив, єсли би не була прискочила Глюмдакліч і в сам час мене не витягнула. Карлик утік сей час, єго привели і порядно перетріпали: а також мусів випити за кару все збовтане молоко.

Знову иншого разу запхав мене сей псотник в порожну кість, що лежала на тарелі королевої. Він виконав сю псоту так скоро і звинно, що ніхто сєго навіть не зауважав. Аж по кількох мінутах спитала королева де я подів ся. Я був би радо обізвав ся, але стидав ся признати, де я. Они перешукали все начине на столі, і вкінци королева віднайшла мене і увільнила з того немилого місця; вже не богато бракувало, а був би задусив ся. Король хотів вже тогди прогнати сєго злісника, але я вставив ся за ним і він лише дістав за се битя. З вдячності вистроїв він мені в кілька днів опісля ось-якого збитка: Глюмдакліч звикла виставляти мою хатку в ясні дні перед вікно, оттак як ми виставляємо часом клітку на двір. Одного дня виставила она хатку, а щоби я як найбільше скористав з сьвіжого воздуху і сонічного сьвітла, то відняла стелю і подала мені там кусень медівника. Я сів при столі, щоби покріпити ся, втім бачу—хтось наближає ся до моего мешканя. В тій хвилі окружило мене більше як 20 віс, а всі так великі як куропатви. Злобний карлик половив їх і вкинув до моєї хатки. Они гуділи бреніли коло мене голоснійше, ніж таке саме число дримль і кобз. Деякі забрали ся до моего медівника і уносили єго по куснику,

інші крутили ся мені коло голови і ошоломлювали мене не йно своїм жужанєм, але лякали ще більше жалом. А карлик усміхав ся злобно, зглядав вікном до хати і тішив ся моїм клопотом. Але я скоро отямив ся, добув шаблюки і оборонив ся від напасниць; деякі поубивав, а інші поутікали і лишили мене в спокою.

Перед такими напастями був я тільки тоді безпечний, коли подорожував з королевою. Се діяло ся досить часто, бо достойна пані подорожувала раз-на-раз по своїм королівстві. До подорожий казала виробити для мене зовсім окрему скринку, трохи меншу від звичайного мого мешканя; она була чотиригранна. По трох боках находили ся вікна, а на четвертій стороні були прикріплені два сильні желізні кільця.

Особа, що несла мене часом пішки, перетягала через ті кільця сильний ремінь і так закладала собі на плечі. В середині була скринка мягко виложена і заосмотрена всякими вигодами.

Дивачно виглядав подорожний віз королевої. Він подобав радше на величезний рухомий будинок, ніж на повіз; звичайні сільські вози, які ми дуже часто бачили на гостинци, були завбільшки церкви. Если погода була гарна, то Глюмдакліч сиділа понайбільше на козлі, а скринку зо мною тримала на колінах; тому я міг добре придивити ся і оглянути тоті сторони, куди ми переїздили. Я бачив що той край густо населений і то самими велитами, такими яких я бачив у посесора або на дворі королів-

скім. Я пізнав, що Бробдінгнаг, то дуже великий край.

На его північно-східній границі тягне ся довгий ланцюх вульканічних гір, а три інші притикають до моря. Море аж кипить від острих скал підводних, тому навіть і найменше човно не може до берега причалати. Нічого отже дивного що передомною не оглянув ані оден Европеєць сего дивного краю, і се лишає ся для мене невиясненою загадкою, як і куди удало ся нашим морякам дістати ся на берег і назад на корабель.

Спосіб будованя міст і сіл, якими ми переїздили, був всюди однаковий; все побудоване з величезних камінних брил, дороги преширочезні, дерева аж під небеса,—ну а звірята всілякі то вже такі, що ліпше не згадувати, щоби не посуджували мене о пересаду.

РОЗДІЛ ЧЕТВЕРТИЙ.

Хотяй тоті подорожи мали в собі багато принади, то все таки мучили мене немало; се-ж зовсім річ немаловажна товчи ся щоденно більше як сто миль на бричці, що котить ся з громовим гуком по нерівній дорозі. Коли я вже не міг довше їхати возом, то слуга ставив скринку зо мною на коня і підкладав під ню подушку. Однак і така їзда томила мене дуже задля тупоту кінського і часто лучало ся, що я занедужав мимо того, що подорожував на пе-

рині і вже здавна звик був до такого потрясення.

З тих причин волів би я був чим скорше повернути до палати, коби лиш не той остобісїлий карлик. Бо ледви повернули ми домів, а вже кортіло єго докучити мені своїми дотепами. Але що гірше—сеї хитрий чортяка зеднав собі ріжні неприязні мені єства і нерозумні сотворіня, щоби мені докучити. От розкажу вам деякі свої пригоди.

Моя нянька виносила мене часто в скриночці до парку. Там виймала мене, щоби я собі трохи походив по сьвіжїм воздусї; говорила шуткуючи, що я на сьвіжїм воздусї трохи підросту. Одного дня всунув ся за нами карлик незамітно до гораду. Я ходив сюди й туди оглядав гарні овочі, що звисали з дерев. Карлик ходив за мною як тїнь, а коли я став під яблунею, щоби трохи відпочати, потряс сеї гільтай деревом, а з гори посипали ся яблока такі як динї. Одно вдарило мене в плечі так, що я гримнув зі страху і болю на землю; однак я скоро опамятав ся, зірвав ся на ноги і якось щасливо не потерпів жадної шкоди.

Иншого разу посадила мене Глюмдаклїч на порїг, а сама відійшла з другими дївчатами. Втім зірвала ся нараз така сильна туча, що кинула мене об землю. Я лежав кілька секунд як омлїлий; град падав величини мельонів і був би мене певно вбив, але я опамятав ся і рачки полїз чимскорше під корч чабриковий і під ним укрит ся. Та все таки покрило ся ціле моє тіло синяками і я не міг через десять днів виходити з хати.

Раз лежав я собі під корчем рожі і любував ся солодким запахом, який розходив ся з его цвѣтів. Я прижмурих очі і передомною немов в сні пересувала ся моя минувшина; сумний і зажурений роздумував я о будуччині. Нараз чую над собою сильний вітер, так як би хтось дмухнув на мене з великого ковальського міха; заразом стемніло, немов би надійшла чорна хмара. Я догадав ся небезпеки, оглянув ся бачно і дійсно! — величезний яструб спускає ся щоби мене пірвати. Але я хлопець зух! — добув шаблі і заїхав єму так попід серце, що упав неживий на землю. Та мимо того я був так налякав ся, що пустив ся що сили втікати і на лихо впав по дорозі по саму шию в мишачу діру. Якось з бідною видобув ся я і пустив ся дальше, але завадив так нещасливо о слимака, що викрутив собі ногу і мусів лежати кілька неділь в ліжку. Через той час дуже мені скучило ся; я згадував з жалем свою вітчину, бідну жінку і свої полишені діточки.

А вже немало надоїло мені се, що ті малі пташки, що то унас зовуть ся синицями, горобцями та коноплянками, не то що не бояли ся мене, але так зо мною поводили ся, мов би мене не бачили. Шукаючи поживи, крутили ся коло мене як мухи, а коли я їх полошив, то так цвѣрінькали, як би мене висьмівали. Один кіс то такий вже був зухвалий, що украв мені кусень медівника. Я хотів его придержати, а він обернив ся і так мене дзьобнув, що я его сей час витрутив з рук. Одного дня обсіли мене знова тоті зухвалі птахи так, як мухи; я вхопив

грубу ломаку і шпурнув за ними так зручно, що воробець як годована гуска перевернув ся на землю. Япідніс єго, щоби показати бабусі; а він драб був лише приголомшений. Коли опамятав ся, почав тріпати крилами і драпати пазурами і був би певно видер ся, але на щасте надійшов двірський парубок і скрутив єму зухвальцеви голову. На другий день зробили мені з него на приказ королевої печеню, і она смакувала мені ліпше, ніж печена гуска.

Як бачите, моє жите було повне труду і небезпек. Я зазнав тільки тоді щасливіших хвиль, коли королева мене відвідувала. Она знала, скільки я мушу терпіти, тому докладала всякого стараня, щоби мій побут в Бробдінгнаг осолодити мені, о скільки можна. Щоби розвіяти мої скорбні думки, випитувала ся мене часто о мою вітчину або казала собі розповідати пригоди з мого житя. Пізнала, що я досьвідчений чоловік, а се напровадило єї на дивоглядну думку зробити мені човно. Одного дня спитала мене так:

„Слухай но, ти мій малий чарівниченьку! чи ти не бояв би ся возити на човні?”

„О даруйте, Ваше Величество, відповів я, таж я корабельний лікар з заводу, а підчас морских подорожей мусїв не раз працювати, як простий моряк і набрав досить вправи в тім ділі.

„Коли так, сказала достойна пані, то я кажу збудувати тобі човно, щоби ти міг ужити тої приятности.”

—Достойна пані! я дуже вдячний за се, відповів я. Алеж найменше човно тутешнім

краю більше від найбільшого корабля воєнного в нашім краю; мої руки за слабі щоби ним керувати. Таке човно, якого я потребую, не могло би пливати на жадній ріці, бо єго затопила би навіть найменша філя як горіхову лушпину.

— Говориш правду, відповіла на се королева, але се не змінє моєго заміру; ти означи лишень, як завелике має бути човно, о все инше то я вже постараю ся. Я винайду тобі таке місце по яким будеш міг веслувати.

Королева висказала се так рішучо, що я не сьмів нічого більше запримітити, але чимскорше подав потрібну міру, після якої мало ся будувати човно, Чоловік що підняв ся тої роботи був дуже спосібний ремісник. Він викінчив в протягу одинадцяти днів під моїм дозором, човно з веслами і всіма приладами; оно могло помістити зовсім вигідно 8 Європейців. Коли було готове королева так ним утішила ся, що взяла єго під паху і побігла чим скорше показати королеви. Король вложив єго в шклянку в котрій кормив золоті рибки, і казав мені трібувати веслувати; але там було трохи за тісно. Королева приказала сьому столяреви широке, а 10 метрів глибоке. То корито було зладити корито 120 метрів довге, 30 метрів запущене старанно смолою, щоби не зробила ся діра: єго повісили в передпокою палати на стіні і служба наповнила єго водою. У споду корита була закрутка, і нею випускали воду, если занечистила ся. Тут уживав я приятности до сита, а королева королівні інадворні дами тішили ся до розпуку моїм веслованєм. Часа-

ми я напинав вітрили, а королівни дмухали в него і справляли нераз таку бурю, що я напружав всі сили, щоби не впасти на край корита або в глибінь. Коли я досить навеслував ся і утомив ся, то виходив на землю, а Глюмдакліч заносила човно до своєї комнати і вішала на кілку, щоби висохло. Раз лучила ся мені при тім пригода, яка мало що не збавила мене життя. Коли раз вставив слуга човно в корито, піднесла мене одна для мене дуже ласкава дама двірська в гору, щоби посадити в човно. Я виховзнув ся їй через пальці і був би-м на певно з висоти 15 метрів розбив ся на землі на дрібні кусні, если би-м на щасте не був опинив ся на її брошці. Брошка зачепила ся з мій ремень, не ушкодивши мене, і я пови зоздусі, тріпаючи ногами, доки Глюмдакліч не прибїгла і мене не освободила.

Раз знов слуга, що мав наказ що три дні наповняти моє корито сьвіжою водою, був так недбалий, що зачернув з водою велику жабу. Доки я сидів тихо в човні, заховав ся мій зелений сусід супокійно в глибині. А скоро я зворушив воду ударами весел, вплив він на верх, виліз на човно і своїм тягаром так его переважив, що було би вивернуло ся. Погана почвора сиділа кілька секунд на краю човна і так витріщила на мене очи, що я аж розсьміяв ся. Опісля вскочила до середини човна і давай перескакувати мені через голову то там то назад та зогидила мені страшно лице і руки брудним намулом. Глюмдакліч прискочила мені на поміч, але я просив, щоби відступила ся, бо я

сподівав ся, що сам собі дам раду з тим губа тим потвором. Я почастував его веслом кілька разів так порядно, що аж лоскіт пішов; потвір бовкнув якимсь горлячим голосом, вискочив з човна і скрив ся в глибині.

А вже раз таки то був би-м от-от дістав ся з краю велитів на другий сьвіт. Оден двірський кухарчук мав, бачите, малпу. Я стрічав часто ту довгохвосту космату зьвірюку, але оминав її завсїгди старанно; мене лякала не іно її величина — она була майже така як слон, — но я не міг знести її безнастанного скреготу зубів. Але раз лучило ся, що Глюмдаклїч лишила мене в своїй комнаті, а сама вийшла за орудками. На дворі було гарно, тому всі вікна в комнаті і двері моего мешканя стояли отвором. Я сидів при столі і задумав ся, в тім забренїла шибя і щось гримнуло до комнати. Мені аж дух заперло, але я таки поглянув відважно зі свого місця через вікно і побачив — тоту велику погану малпу. — Вскочила отвертим вікном до комнати і скакала живо по столах і кріслах, аж добігла до моего мешканя. Моя хатка, видко, дуже їй подобала ся; оглянула її уважно зі всіх сторін, підняла лапою, потрясла нею і з злобним усьміхом трїбувала двері і вікна; се все очевидно дуже їй подобало ся.

Побавивши ся так хвильку, побачила мене. Я налякав ся і скрив ся в найдальшій кутку свого мешканя. Єсли би я був сховав ся до ліжка, то може скарше було би удало ся охоронити, але я сратив цілком притомність і бігав безрадно сюди й туди. Малпа вихіснувала хитро

тоту мою розсіяність; бо коли я бігаючи в око-
ло, зближив ся до неї, она перепхала лабу че-
рез двері так як кітка до клітки за пташкою.
вхопила мене за кафтан і задержала, бо кафтан
був грубий і сильний; був з краевого грубого
шовку. Она витягла мене за двері, взяла на пе-
редну праву лапу, так як малпи в Європі носять
молоді котята, та гласкала мене й пестила мене,
немов би я був малпячого роду, а она моєю
нянькою. Коли я тому опирав ся, то она при-
тискала мене так сильно, що я вже волів згоди-
ти ся на її пестощі. Она гладила мене другою
лапою лриязно по твари і заявляла мені так ве-
лику симпатию, що я зараз пізнав, що она має
мене за молоду малпу.

Не знати як довго були би ся тягнули ті
пестощі, если би хтось був не стукнув о клям-
ку, немов би відчиняв двері. Я був певний, що
малпа покине мене і втікне. Так она втікла, але
забрала мене з собою; вискочила тим самим
вікном, котрим прийшла і утікла на трох ногах
на сам вершок сусідного будинку. Тимчасом
війшла Глюмдакліч до комнати; побачивши,
що стало ся, побігла до вікна, заверещала і кли-
кала так голосно о поміч, що все, що жило в
палаті і в сусідстві, налякали ся і народ бігав
по улиці і приглядав ся, що стало ся.

Я був в дуже клопотливім положеню. Сот-
ки людей приглядали ся з подвіря сему незви-
чайному видови, а малпа сиділа собі супокій-
но на даху і трібувала мене корити як дитину.
Витягла зі свого рота брудний осад споза зу-
бів і впихала мені тоті присмаки до уст. Я, ро-

зуміє ся, не противив ся зі страху, щоби не розгнівала ся і не скинула мене з даху. Деякі дражнили зьвірюку з улиці безустанним сьміхом а інші кидали камінем на малпу, щоби її зігнати з даху. Боже милосерний! Як то легко могло ся дістати мені каменякою по голові!

Вкінци приставили драбини і люди видерли ся на дах. Скоро малпа се запримітила і побачила, що її наоколо окружили, пустила мене в ринву, а сама утікла. Оден жвавий молодець приліз сьміло до мене, вложив мене в кишеню і спровадив щасливо на діл, вложив мене моїй няньці в запаску, а она була дуже щаслива, що мене відзискала.

Але я був так ослаблений і покритий синяками від гнету поганого зьвіряти, що мусів лежати чотирнайцять днів в ліжку. Король, королева і цілий двір допитували ся що дня про моє здоровлє. Малпу сейчас убито і видано приказ, щоби на будуче не було вже такого зьвіряти в палаті.

Виздоровівши, просив я о послуханє у короля і королевої, щоби їм подякувати за ласкаве найвисше співчутє для мене. Король спімнув о моїй пригоді з малпою тоном шуточним, але трохи нечемним:

— Ну, мій чоловічку, сказав він, як жеж тобі подобало ся в обіймах малпи на даху? що ти спостерегіг цікавого з так високого місця?

— Я не розумів, як міг такий поважний чоловік, як король, насмівати ся з такої річи, що могла дуже сумно закінчити ся, тому я не відповів нічого. А коли король напирив на мене

неустанно і говорив:

— Скажиж мені, як тобі там здавало ся, то я відповів відважно: „Ваше Величество- мені було там так добре, як було би вашому кождому підданому, сли би його повісити на тоненькій ниточці на місяци”. Король засміяв ся мимоволі і сказав до свого товариства:

— Сей мальчик хоче бути дотепним.

— То скажи нам, говорив дальше до мене, як ти поводив би ся в такій пригоді в своїй вітчизні?

Я відповів:

— Ваше Величество! В Европі нема малп! Їх завозять там з інших країв і показують, як яке диво. Але вони так малі, що я без жадного труду прогнав би їх з пів тузіна, сли би їм впадо до голови мене зачіпити. Вкінци мушу замітити, сказав я піднесеним, поважним голосом, що був би дав собі раду і з вашою поганою малпою, хоч вона велика як слонь, сли би я в перестрахи був не забув, що маю при собі шаблю.

При тих словах прибрав я горду поставу і ударив рукою по рукояти шаблі, так як мущина, що готов кождої хвилі показати ділом свою відвагу. Але ту спостеріг я, як то зле надавати собі особлившої поваги і значія перед такими людьми, що нас перевиснають походженем або силою. Моя мова викликала у всіх присутних місто подиву голосний сміх і я мусів зі встидом сховати ся.

Не було отже дня, щоби я не був причиною якоїсь потіхи для пануючих; однак я не можу замовчати з огляду на свою честь, що я нераз

збуджував у них подив і зачудоване. Розкажу вам про се ще коротко в посліднім розділі.

РОЗДІЛ ПЯТИЙ.

Я складав королеви звичайно раз, або два рази в тижни ранішну візиту і заставав його найчастійше при голеню. Я лякав ся тогди не трохи, бо бритва, котрою голяр голив, була два рази довша від звичайної коси.

Я просив раз голяра, щоби дав мені трохи зголоної шумовини; там вишукав я собі сорок до пятьдесят волосків. Опісля взяв малесеньку гарно отесану дощинку, обрізав ножиком неначе на гребень і повертів голкою в дощинці дірочки. Вкінци позатинав на остро кінці волосків, повстромлював їх в дірочки і зробив з того гарний гребень. Хто йно бачив у мене той гарний знаряд і пізнав його пожиточність, не міг нахвалити ся моєї незвичайної зручности і штуки.

Коли я побачив, що мої вироби всім подобають ся, то мій дотеп здобув ся ще не на один помисл. Поміж иншими зробив я з вичесаного волося їх Величества не тільки пару виплітаних крісел, але також гарну, довгу на метер щітку і мошонку, котру окрасив також підписом королевої. Також сі штуки найшли належний подив і признане, а королева заховала їх старанно в своїм кабінеті рідкостей.

Однак я святкував найбільший триумф тогди, коли мені позволено пописати ся моїми му-

зикальними здібностями. Король дуже любив музику і уряджував часто в палаті концерти. Мене приносили там також не раз і ставили на мою скринку на столі в концертній салі; однак звуки були так сильні, що я не міг розпізнати мелодії. Я дав бим собі шию утяти, що всі труби і бубни цілої нашої армії не видали би разом такого галасу, як там був на концерті. Для того я просив, щоби мою скринку ставили як найдалше від музики, замикав щільно двері й вікна, та спускав заслони, а мимо того по такій одній гармонійній увертурі, я три дні не чув нічого сінько на уши. Я міг лишень тогди то ту музику яко тако знести, коли заткав собі уши ватою і притиснув обома долонями.

Раз спитав мене король, чи я музикальний. Я розказав йому, що я ще хлопцем учив ся грати на фортепяні, але не допровадив до совершенности. Король наставляв на те, щоби я заграв йому дещо і розвеселив його якою нашою піснею. Я заявив йому, що се на разі неможливе, бо той інструмент, на яким я мав пописувати ся, був довгий не менше трийцяти метрів, а кождий клявіш був пів ліктя широкий, так що я розпростертими руками не міг обняти навіть пів октави.

Для того я просив, щоби його Величество дав мені трохи часу, заким я видумаю спосіб грати на тім великанським фортепяні. Він пристав на се, а я вправляв ся в вільних хвилях під дозором моєї няньки в грі на тім страшнім інструменті. Сам професор гри, надворний королівський капельмістр, подивляв мій талант і

зручність, як я то ходом, то присюдами, то звиними як у kota скоками уганяв по клявішах і добував чисті, звучні а при тім незвичайно гармонійні тони. Коли я вже за кілька неділь досить вправив ся в тій музикальній штуці, то пописував ся перед цілим двором і збудив в них за загальний подив і зачудованє. Від тогди мусїв я не раз вигравати мому достойному паньству польки і вальси, а вони заявляли менї завсїгди своє найвисше вдоволенє.

Посеред таких пригод минуло два роки від часу, коли я дістав ся до Бробдінгнаг. На позір поводило ся менї добре, а дехто був би може і дуже вдоволений з такого житя в клітці, але менї остобісіло таке жите, особливо посеред таких людей, з котрими не вязало мене нічого спільного і котрі могли мене роздоптати кожної хвилі немов жабу, або мале пєся. Я надїяв ся, сильно, що відзискаю свободу, але анї ми ся не снило, що тота хвиля от от наближає ся.

Одного дня рішила ся королева провести літо в розкішнім надморськїм замку Флянфаснік. Ми обоє з Глюмдаклїч мусїли їй товаришити. Мене везли як звичайно в моїй скриночці і я мав нагоду оглядати все докладно, що передомною розпростиралось. З початку не було нічого цікавого, я оглядав через вікно далекий вид, або сидїв затоплений в думках, або утомившись, відпочивав в гамаку і засипляв.

Мимо того, так правильного а поєдинчого житя набавив ся я сильного нежиту; також моя люба нянька, що прибула до Флянфаснік, була так ослаблена в наслідок невігоди та клопотів

в дорозі, що занедужала небезпечно і не могла вийти з хати. Я оглянув вже всесторонно з середини і зо вні замок Флянфаснік, а нежиту ще не позбув ся; тому лікар радив мені уживати свіжого морського воздуха. Замок лежав над самим берегом моря; задля недуги моєї молоді пачьки приказали одному пажеви (молодому дворянинови виставляти скринку зо мною на свіжий воздух.

Я не забуду ніколи сего, яку се справило прикрість для Глюмдакліч, коли вона віддавала мене в чужу опіку; вона заляла ся ревними слезами, немов би прочувала, що ми розлучаємо ся на завсїгди. Паж виконав приказ і поніс мене над берег; він уставив скринку зо мною на високій скалі, полишив там мене самого, а сам пішов берегом, шукаючи за гніздами мев (рід морських птиц).

Я глянув тужно на просторе, сине море і згадав з жалем про вітчину. Небавком чув я потребу відпіннути, положив ся в гамак і заснув твердо. Нараз зірвав ся я, бо мені здавало ся, що хтось шарпає сильно за кільце, прикріплене у верху моєї скринки. Заким я добре оглянув ся, що діє ся зо мною, спостеріг я, що скриночка підносить ся зо мною в гору, а опісля помчала в поземім напрямі наперед. Я налякавсь, вискочив з ліжка і перехилив ся через вікно, щоби розслідити причину сего незвичайного явища.

Ну, вгадайте, що я побачив? Величезний, страшний орел вхопив скриночку дзюбом за кільце і вимахуючи предовжезними крилами, летів з нею понад широким морем. Без сумніву,

розбишака той занюхав своїм бистрим нюхом що в клітці знаходить ся якийсь живе сотворіне, хотів отже зо своєю добичею полетіти на якусь самотну скалу серед моря і там без перешкоди пожити ся. Я глянув трівожно на сушу, чи не видно якої помочи. Я бачив лиш, як Глюмдакліч бігала з розпуки по берегу і заливаючи ся слезами, витягала руки за віддаляючою ся кліткою. Я махнув кілька разів хусткою на прощане а опісля здав ся обоятно на волю Божу.

Та не довго трівав мій супокій; бо надлетіло двох інших орлів і дерли ся з тамтим розбишакою о скринку. При тім кидали моїм домиком на всі сторони, аж нараз почав він нагло і скоро спадати просто на діл, що в мені аж дух заперло. Сей рух закінчив ся страшним лоскотом, а навкруги мене не було чути нічо, тільки шум і плюскане; а я аж завмер. Страшна пільма покрила мене з усіх сторін; але незадовго виринула скриночка до гори і у мене знов розяснило ся. Я побіг до вікна, глянув на двір і спостеріг зі страхом, що моя скринка занурилася ся майже на півтора метра в воду. Аж тепер я догадав ся, що я впав в море.

На щасте скринка не пропускала води. Та мимо того моє положене було незавидне; бистрі хвилі могли кожного часу покрити мене. Я хотів піднести віко, але мені не удало ся. Я сидів в тім деревлянім домику немов живцем погребаний і очікував кожної хвилі страшної смерти.

Як довго я так пливав, не тямлю; мене огорнула непритомність і я отямив ся аж тогди,

коли почув сильне потрясенє, немовби хто тягнув ливною мою хатку. Справді я почув, що моя хатка порушає ся скоро на перед, що аж хвилі ударяють о вікна; мені заблисла надія ратунку, бо здавало ся, що якийсь корабель притягає мене до себе.

Я кликав о поміч, що аж захрип. Вкінци учув я трикратне: Гоп, гоп, — а то наповнило мене несказаною радостію. Я почув, що хтось ходить понад моєю головою і незабаром дав ся чути по англійськи голос: Чи там хто є? Нехай обізве ся! — Я закричав що сили: Бійте ся Бога, ратуйте мене, освободіть мене з тої вязниці! — Незнакомий відповів: Будьте спокійні, ви вже безпечні! Ваша скринка знаходить ся вже на нашім покладі. Пождіть хвильку, зараз прийде наш столяр і виріже діру в стелі, що бисьте могли дістати ся на сьвіт.

Столяр прийшов і вирізав квадратний отвір; опісля спустив мені драбину і я находив ся за кілька мінут на покладі англійського купецького корабля.

Сейчас обступили мене здивовані моряки і задавали тисячі питань; але я не міг добре відповідати з утоми й ослабленя. Капітан корабля Тома Вількок, був добра людина; він бачив, що я потребую, конечно супокою і відпочинку, тому завів мене до своєї каюти, дав мені напити ся покріпляючого напитку і казав положити ся до свого ліжка, щоби відпочнути. Я попросив єго еще перед спанєм, щоби казав перенести з моєї хатки все, що дасть ся, на корабель, бо то суть дуже цінні річи, примі-

ром: два крісла, стіл і шафа з слоневої кости, гребінь, котрий я сам зробив з вслоків его Величства короля Бробдінгнаг, і багато інших річий. Капітан слухаючи моїх слів, думає, що я божевільний, однак обіцяв видати потрібні розкази.

Я заснув і спав кілька годин, а через цілий час снів ся мені край, котрий я що-йно опустив, і ті пригоди, які мені там лучали ся. Коли я пробудив ся, чув ся я зовсім здоровим. Була вже осьма година і капітан приказав пригостити вечеру. Він угостив мене дуже гостинно; а скоро побачив, що я не роблю очима, як божевільний і не плету дурниць, попросив мене, щоби я розказав ему свої пригоди і абяснив, як се стало ся, що я сам одинісенький і до того в такій незвичайній скринці тиняв ся по морю.

Я розповідав ему чисту правду так само як тепер, від початку аж до кінця. Нераз похищував сей бравий мушина головою на знак, що не всьому вірить; але коли я отворив шафу і показав ему на доказ правди тоті рідкості, які я зібрав в Бробдінгнаг, приміром: гребінь з королівського волося, кілька голок, довгих на метер, чотири жала віс, такі як 12-центиметрові кілки, золотий перстень, котрий королева стягнула зі свого мізинного палця і зложила мені на шию, чоботи зо шкіри мідичі і т. и.—то вже не сумнівав ся ані хвилини що-до правдивости моїх слів і уважав се для себе дуже великою честію, що на его покладі є такий славний подорожний. Він признав мені зовсім вільний переїзд і я прибув 8. червня 1606. р. щасливо

до берегів Англії; тут наняв я собі коня і пустив ся до дому.

Вже на кораблі видавало ся мені все дуже маленьким а еще більше в дорозі: доми, дерева, звірята і люди здавали ся так маленькими, що я часто сам себе питав ся, чи я не заїхав случайно до краю карлів. Я був часто в клопоті, щоби не роздоптати надїзджаючих і вже з далека кричав до них, щоби уступали ся з дороги.

Я шукав довго за своїм рідним домом, а переступаючи поріг, зігнув ся як тота гуска, що іде через отверті ворота, і боїть ся, щоби не вдарила ся в голову. Моя жінка вибігла наперед, щоби привитати ся, і я зігнув ся аж до єї колін, бо бояв ся, що она не досягне до моїх уст. Моя донька уклякла передо мною і просила о благословенє, але я єї не побачив, доки не встала, бо я привик підносити голову і очи до гори, щоби дивити ся на людей, високих понад 17 метрів.

Жінка і діти думали, що мені щось бракує в голові і ломали з розпуки руки. Але я скоро зжив ся з домашними розмірами і проживав щасливо посеред своєї рідні; я розповідав їм не раз про свої чудні і небезпечні пригоди в краю великанів, а їм аж волосє ставало зі страху і подиву, а не раз сьміяли ся до розпуку. Але я вже присяг урочисто, що вже ніколи не пущу ся на море, і додержав сєї обітницї аж до тепер.

ВІРА ЛЕБЕДОВА.

МАЛІ ГЕРОІ.

МАЛИЙ ГУЦУЛИК.

Звинно, як дика коза, спинав ся він на стрімку гору, що виросла понад шумлячим Черемошем. Його струнка стать в короткім киптари, широкім брили(капелюсі) і легоньких личаках (постолах) лиш маяла по вузкій стежині. Там низом під горою котить ся срібрений Черемош свої зимні філі, і лучі вечірного сонця золотою стяжкою плигають по колибачім ся плесі. Малий Гуцулик жваво ступає вперед. У него в руках сукатий костур, в шкурянім чересі гарно вирізуваний топорець. За ним іде товариство, зложене з двох старших панів і пані, молодого панича, двох панночок і хлопця літ десяти. Се гості, що приїхали з міста, побачити гори, налюбувати ся красою карпатської природи. Данило їх проводирем. Мовчки ступають усі; дорога важка для панських ніг, звичайних ходити по рівних міських хідниках. Врядигоди приставкують відотхнути і поглядіти в низ. Ах! як то глибоко! аж в голові крутить ся! оден схиблений крок, і смерть жде тебе в зимних водах Черемоша. Лиш Данило, син тих гір, мов і не чує утомленя.

На малій рівнині в половині гори здер-

жують ся, щоби відпочати. Пани розпускають парасолі, пані виймають закуску з кошичків. Данило сідає осторонь від них на широкім камені, що повис над роззявленою деброю. Сидить неначе на коні і вимахує топірцем. Пани розмовляють між собою. Гуцулик розуміє їх, хоч они й не по руськи говорять.

— Тў мабуть — каже старший з панів — мав скривати ся славний опришок, Добуш, що то довгий час був пострахом Косівщини. Гуцули оповідають, буцім в сій горі зховав він свої скарби, добуті рабунком. У них він героєм.

— Гарні в них герої! — засміяв ся злобно мєлодий панич о тонкій шиї і блідім лиці. Та они всі мають вигляд опришків, і я не відважив би ся хоч би з отсим малим пускатись сюди сам ночью.

— Ах! ті Русини справді ні історії, ні літератури не мають! — запищала ніжна панночка, глумливо підносячи губи. — Такі опришки, як Добуш — такі варвари, як козаки — се їх богатирі, а такий хлоп, Шельченко, у них найбільший поет. Куди їм рівнати ся з нами! Ми маємо цілі легіони славних вождів, що проливали кров за відроджене вітчини, сотки ще славнійших писателів і других артистів, що добули собі сьвітову славу.

— Я помітила — відозвала ся старша пані — що ті Гуцули дуже лакомі на гроші. Ось вчєра за кілька склянок молока там в долині казала собі якась жінка добре заплатити.

— О! они здирають нас, де можуть! — перебив панич — а ще як знають, що мусиш за-

платити, бо нігде нічого не дістанеш, хоч гинь. А були ви коли в їх хатах? Бруд по коліна, ні куди й ступити. Сего не доводилось мені бачити між нашим простим народом!

— Що ти рівнаєш сих до наших! — з негодованєм закликала знов панна. — Се звичайно ще дикий, зовсім некультурний нарід і таким через своє лїнивство повік остане.

Данило сидить осторонь і слухає. Його густі брови грізно здвигають ся над темними очима, губи затискають ся до крови, а рука щораз завзятійше вимахує топірцем. В його серци накипає жаль до сих ось людей, що прийшли на його рідну землю зневажати єї синів. Він глядить на дівчину і знов у пропасть.

— Яке слабе, а таке ліхе на язик — думає — одною рукою швирнув бим єї там в низ, кісточок би не позбирала! Пек ти! — спльовує, що така гадка прийшла йому до голови — ще би марою страшила наших людей по ночах. Оттак лишити їх тут, а самому стрибнути в бік до села, най шукають дороги, коли такі мудрі! Та ні! наймив ся треба довести — сказали би, що Гуцул зрадливий. Чи правда все оно, що сі ось на нас наговорили? — зітхає хлопець.

— Не знаю, де мені і знати неписьменному. Коби був учив ся, то відрубав би їм не так! Но йому сердезі годі було вчити ся, коли дома нужда, ще й татови колода в лісі ноги поломила, змалку вже треба було на хліб заробляти. Та мабуть не всі такі дурні як він, таж з їх села вчать ся хлопці в школах ген аж в Чернівцях. Гуцули ще не вся Русь! А той панич, що є те-

пер в єгомосця, має стільки книжок і читає з них по руськи таки людям, що аж плачуть бувало. Мусять мати і они своїх героїв, бо-ж не дармо згадують в піснях про якихсь то богатирів; мусять мати, він чує се своїм придавленим серденьком, що і поза ними славна подія ми минувшість! А гроші здирала з панів хиба стара чарівниця Каргутиха, а другі беруть, як слід. Годіж бо й свою тяжку кервавицю давати дурно, у них і так не багато достатків, худоба сего року вигибла, вівсик град вибив...

Пани відпочали, встають до дальшої дороги. Встає і Данило зі свого камінного коня, веде дружину аж ген під сам шпиль велитньої гори. Він нарочком вибирає тепер що найприкріші стежки по котрих сам легко і швидко мчить ся. Та прочі не в силі його дігнати. Они пристають, совгають ся по дрібних камінцях, що вкрили збоче гори, пані і панич викрикують пискливо на кожній більше стрімкій скрутині.

— Ади! які відважні — глядить на них з погордою Данило — знать они лиш на язики такі герої! Великий хлопець не боїть ся ногу поставити! І з таких то слабодухів виростають їх богатири...

Дальша дорога стає рівнійшою. Пани починають співати, но уризають задихані, ставши на самім шпили. Прегарний вид розікрив ся над синий Черемош і ланцюхи околичних гір.

— Гарна пісня! — хвалять — лиш така сумна...

— Як наша доля — думає Данило і він гордим зором поводить довкола, немов пишає

ся красотою своєї землі.

— Ах! — скрикнула панночка, що стояла край дебри, де бистрий гірський потік шумів по камінях. Єї капелюшик упав якось в низ і котив ся по стінах прогалини. Та ось миттю, відкинувши топорець, збігав вже Гуцулик в долину, і заки пани очунялись з тревоги, стояв при них з капелюхом в руці, неначе й нічого не було.

— Зух хлопець! спусти ся в таке пекло! — дивувався панич, поглядаючи в яр, в котрім шуміло і клекотіло, як в справдішній чортівській печері.

Малий хлопчина показував вітцеві топорець Данила.

— Містерно вироблена штука! — став старший пан обзирати вирізки — чи то ти робив, хлопче?

— Я сам — відказав Данило — у мене дома ще два красші. Та се простенькі всі. Коби ви побачили, які топірці і пістоля вирізує старий Мардас, є на що подивити ся!

— То межі вами правдиві артисти — говорять пани — а хлопчина не попускає з рук гарної сокирки.

Стали сходити з поворотом коротшою стежкою і ось небавом опинили ся на широкій доріжці, що простувала у село.

— А чи не продав би ти нам сего топірця? — поспитав старший пан — заплатимо тобі добре — і простягнув срібний ринський Гуцуликови.

Данило мов не чув. Він глядів просто себе.

Перед ним видніло його рідне село, сповите сяєвом заходячого сонця. Ширококрилий орел шибував горою понад верховіття дерев, ген-ген в долині на ліво блищав трираменний хрест деревляної церковці — з полонин звеніла протяжним гомоном судьба трембіти. Він глибоко потягнув грудьми вечірний легіт, що залітав з Черемоша і промовив:

— Топорець возьміть собі даром, покажете тим панам в місті, най знають, що Гуцули не такі дурні, як они думають. А ось вам гроші, котрі ви дали передше — говорив, витрясаючи з череса срібняки — не возьму їх від тих, що зневажають мій нарід. Не дуже й ми лакомі на них! За молоко обдерла вас стара Каргутиха, зайшла циганка, не Гуцулка. А ви, пани, знайте: бідні ми лиш і пригноблені, тому і темні, та коби нам змога вчити ся, як треба, в неоднім перегнали би ми вас мудрих і відважних. А тепер прощавайте! ся стежка веде вже прямо в село.

Він махнув широко брилом по руці, що витягнула гроші, і заки товариство отямило ся з дива, щез між кущами ялівцю поза горою: лиш чутно було, як падали потручувані личаками камінці, та звеніли розсипані гроші, що котили ся на дно шипучого потока.

ЗБУНТОВАНА ШІСТКА.

Відвічним було звичаєм в містечку Н., що на Боже Тіло шість дівчаток з четвертої класи сипало цвѣти підчас процесії. Вибирано найчемнїйші і найпильнїйші, задля того й уважали се діти якоюсь почесністю, наколи котру призначено, як знов заборона сипаня викликувала цілі струї сліз так гірких, що учителька рідко і примінювала таку кару.

Так бубо і в сім році. Від місяця вже вибрано шістку до процесії, щоби мала час приготувати собі суконки, а учителька певна, що всі ставлять ся, і не згадувала про се більше. Тому і вельми здивувала ся, коли тиждень перед святом одна з шістки в імени всіх заявила, що жадна з них не прийде на процесію.

— Чому? — спитала учителька.

— Не маємо білих суконк — оправдувала ся найстарша Галя Єрска.

— Ніхто з вас не має? ви самі казали прецінь, що родичі обіцяли справити вам нову одїж...

— Родичі нам не справили.

— Ні одній?

— Ні одній.

— З якої причини?

На се не було відповіді, лиш здавало ся учительці, що шість пар оченят якомсь таємничо переглянули ся між собою.

— Щось в тім є — подумала, а голосно додала: — Зле, що ви не повідомили мене о тім скорше, ми були би вибрали другі дівчата, та

може котра з вас в клясі має білу суконку?

Зголосило ся три, що вже тамтого року сипали цвіти. — хоч одіж їх дещо і знищена, но виперуть в сім тижни, приберуть стяжками, і буде як нова.

— Коли моя за коротка, прошу пані — говорила з жалем Маричка Новаховичівна.

— Дай шлярку долиною! — радили другі діти.

— Так, так зараз нині се зроблю — тішила ся мала, що так нечайно спало на ню таке щастє. Она аж усміхнула ся, подумавши, як мама закрутить їй волосє в кучері і наложить міртовий віночок на голову.

Но трех таки не стало.

— Треба вибрати з других кляс, бо иншої ради нема — промовила учителька і вийшла порадити ся з управителькою.

— А видите! — стала стрибати по єї відході Маричка — я буду сипати, буду, буду! Яке велике щастє! Може мені мама і цілком нову суконку наберуть, ще вшиють до неділі. І кошичок куплю!

Шістка мовчки всміхнула ся між собою.

Увійшла пані з управителькою.

— Що се? — сказала послідня, звертаючи ся до вибраних передше дівчаток. — Що се? бунт? ви не хочете бути на процесії?

— На процесії будемо — промовила за товаришки Галя Єрска, — лиш не в білих суконках.

Но управителька була пересьвідчена, що дівчата таки задля якогось упору затяли ся не

взяти участі в торжестві.

— Певно погнівали ся одна з другою і не хочуть разом сипати — говорила до учительки — бо і так буває; з сими малими годі нераз дійти до ладу. Суконки можуть мати, се-ж діти заможних родичів, кілька метрів білого ботисту не много коштує.

Учителька також так думала, но знов не вірила, щоби дівчатка посперечали ся. Їх очі надто сердечні погляди мішали зі собою, а личка сияли навіть якоюсь внутрішною радістю. Єї більше чудувало, що они ось так легко без найменшого жалю зрікають ся сего, як казала Маричка, великого щастя. — Щось в тім мусить бути, лиш певно ні гнів, ні упір не є причиною їх постанови...

Та постанова ся була мабуть дуже рішуча, бо до неділі нічого єї не захитало. Наша шістка станула в звичайних суконках з другими в парах. До сипаня вибрано діти різного віку, тому й не випало оно на превелике невдоволене управительки так гарно, як попередних літ. Мала Софійка Торонівна з першої кляси два рази упала на землю, не вміючи іти боком, — Галя Іванкевичівна згубила в товпі один черевичок зле звязаний, а Стефка Бірчаківна відразу все зїля висипали з кошичка, так що опісля лиш порожною ручкою вимахувала поперед себе. Одна Маричка Новоховичівна так граціозно кидала цвїти, так пишно представила ся в русявих кучерях і новій суконці з синими лентами, що очі всіх залюбки звертали ся до неї. Наконець торжество відбуло ся, і дівчатка про-

сто з церкви стали розходити ся домів.

Учителька четвертої кляси ледви встигла пообідати, коли се крізь вікно побачила перед своїм рундуком громаду дівчат, що добували ся несміло до дверей.

— Сьогодні вже й вияснить ся — подумала, розпізнаючи в своїх гостях Галю Єрську і товаришки. Дівчата увійшли до комнати.

— Що-ж ви мені, мої милі, скажете? — о-смілювала їх ласкаво учителька.

— Ми до пані за порадою — начала Галя, кладучи на стіл щось завиненого в папері — і замовкла збентежена, не знаючи, як річ розказати.

— Се ось гроші за наші суконки — виратувала товаришку Оля.

— За які суконки? — спитала учителька.

— За ті білі, що ми мали в них бути на процесії.

— Бо то прошу пані — перебила Оксана — ми хочемо зробити, як ті два старці.

— Два старці? — чудувала ся учителька.

— А ті, що йшли до Єрусалима; оден пішов, а другий віддав свої гроші, призначені на дорогу, бідній родині.

Тут впала в слово Дозя: А чому не скажеш, що ти не хотіла до нас пристати, жаль тобі було не сипати цв'ітів...

— А ти хиба так відразу і пристала — боронила ся, палоніючи Оксана.

Учителька розсміяла ся: З сего, що ви досі наговорили, а ні трохи не знаю, за чим ви до мене прийшли. Розповідж ти мені, Галю, як все

було. Кажете, сі гроші були призначені на білі суконки?

— Так — признали всі.

— Чи ваші родичі знають про се?

— Ми розповіли їм — казала Галя — і просили, щоб дозволили нам ужити сих грошей на ліпшу ціль.

— Хто-ж перший порадив вам так зробити?

— Ми самі... начала була Галя — та Оля спинила єї.

— Не ми, прошу пані, вона перша нас до сего намовила. То було, як ми прочитали повістку: „Два старці”.

— Се я лиш з Галею читала — поправила товаришку Марта — тебе тоді не було. Ми читали на голос в садку, тета Галина нас слухала. Як ми скінчили, питає: Котрий старець ліпше вам подобає ся?

— Той, що поміг бідній родині — крикнула я з Галею.

А она каже: Правда, добрі вчинки значать більше, як сама молитва.

На другий день говорить до мене Галя: Знаєш, Марто, не купуймо сего року білих суконк, а ті гроші обернім на иншу ціль...

А моя Мартуня — нанизала дальше оповіданє Галя, коли подруга пристала — а Мартуня скривила ся і скрикнула: Як то? не хочеш сипати цвѣтів на процесії? я на того щастє від року жду! Що скажуть тамті чотири?

— А ми — заговорила Христя — дізнали ся про се аж третого дня.

— Не третого, а другого, зараз в четвер — докинула Оля. Пополудни, коли я прийшла до Галі по книжку, розповіла вона мені цілу річ і каже: Що думаєш, Олю, неліпше, як ми ті гроші обернемо на другу ціль?

— Як се? — питаю. — А так, суконки раз на рік возьмемо, до другого вже й закороткі будуть, а за тих дванайцять ринських можемо щось гарного зробити.

— Аж дванайцять? — чудувала ся учителька, розвиваючи гроші з паперця.

— Дванайцять, прошу пані — пояснила Оксана. — Ми обчислили, що на кожду випаде по 2 зр., бо треба 4 метри батисту по 40 кр., то 1 зр. 60 кр., 2 метри стяжки по 15 і кошичок за 10 кр., то разом 2зр. — а нас всіх шість, то 12 зр.

— Добре вирахували! — похвалила учителька.

— Зразу — оповідала дальше Оля — годі нам було зречи ся білих суконки, но Галя так нам договорила, так просила, що ми наконець усі пристали. І мама дозволили мені і їм їх родичі.

— Я і зовсім сего, що зробила, не жалую! — закликала Марта.

— Бо вже по процесії — сміяли ся другі.

— То так забавно нині, як мала Софійка плентала ся і падала — крутикували другі.

— Но ви не сказали мені еще, на яку ціль призначуєте сі гроші — перебила учителька їх замітки.

Всі замовкли.

— За сим ми і прийшли до пані порадити ся — сказала по часинці Галя — не знаємо, як би їх найліпше ужити!

— Може післати їх якій бідній родині — радила Марта.

— Не знать лиш, котрій — відозвала ся Оля. — Бідних родин і у нас досить, і нашими грішми не много їх запоможемо.

— То даймо на яку церков чи школу — не замовкла Марта.

— Я думаю — промовила знов Галя несь міло — чи не можна би поділити сї гроші на дві часті, і...

— І? — питала зацікавлена громадка.

— І одну часть дати на Народний дім, що мають у нас будувати, а другу на викупно селянських ґрунтів.

— Славно! Галюсю — закликала учителька — відки прийшла тобі така прегарна гадка до голови?

Галя розповіла: Недавно дістали татко лист від Івана Дмитраша з Краснопіля, що то виїхав до Америки. Пише, що бідує там тяжко, що вернув би ся назад, та нема до чого, бо ґрунт проданий. Татко були дуже зворушені і сказали: Іде наша земля в чужі руки, а єї сини блукають по чужині за прошеним хлібом. Щастє, що завязало ся тепер товариство, котре займе ся викупном ґрунтів селянських...

— То й ми пішлім на се гроші — сейчас Марта пристала, а з нею другі дівчата.

— А половину дамо на наш Народний дім — добре? — спитала Галя.

— Згода! — гукнуло однодушно прочих п'ять.

— Та ми би просили — звернула ся Оля до учительки — щоби пані самі нам сі гроші вислали, де треба, бо ми й не знаємо, як висилати.

— Но — докинула Галя вже при відході з порога — не подаючи наших імен. Так ми урадили між собою...

В тиждень опісля не трохи счудували ся члени місцевої читальні, коли в щоденній часописи, що до них приходила, в списі жертвуючих на різні цілі, читали ось таке:

„Збунтована шістка з Н. прислала на фонд викупна селянських ґрунтів 6 зр”.

А. НОВАК.

КІНЕЦЬ ДИВА.

(З народ. оповідань).

Графиня Бісурменська в селі Бісурменах, жила на своїм графстві навіть понад вибагливість життя таких пань, як вона.

Що найзамітнійше, то від слуг на графстві аж роїло ся. Кожда порода домашнього скоту, кожда порода псів, мала свого слугу.

Вже не одного прохожого, котрий не знав об тім, що мури графині треба з далека обминати, пси мало що не заїдали до смерти і лише завдяки запопадливости графині такий прохожий вилічував ся і при тому діставав дещо за біль, а цси графині меншу порцію. Всеж графиня Бісурменська не перестала удержувати отари псів, які були дальше пострахом прохожих.

Люди з того приводу часто говорили, що то не перед гараздом графиня назтягала таку силу псів, але то не був кінець.

Графиня мала вже різної породи псів, але не мала ще найменшої породи пудлів. Тому вона спровадила десь аж з далеких країв такого песика і заплатила за нього щось тисячу корон. Для пудлика приоздобили цілу кімнату малюнками, що представляли різні породи пудлів. Ліжко для свого правдивого пудлика вистелила гусячими перинами і там положила щеня до вигідного спо

чинку. Щеня дістало також одну вправну служницю і так почав заживати собі пудлик щасливого віку, тоді як за огорожею палати, діти селян живилися чорним, гливким хлібом і пісним борщем та завдяки лише свіжому, здоровому повітрю не так капризували, як то було з пудликом графині Бісурменської.

В палаті графині були вже навіть моделі різних чудес світа, але не було ще моделю готово збудованої, деревляної американської хати, яку графиня вже була замовила і оголосила на голошій балю, що американська новість буде скоро пишати ся біля палати славетної графині і вона вже про те повідомить після цього.

Як раз перед осенню транспорт частий готово збудованої хати надійшов і треба було їхати шість миль до залізниці з хатою возами.

Графиня вислала приказати особисто за хатою двацять возів, але якеж було велике її здивоване, коли хату привезено було на трох возах.

То було найновіше диво з американською хатою.

Привезені разом з частями майстри, зложили хату за два дні і щасливо відіхали.

Та ось стаєть ся щось страшного. Слідуючого дня звиваєть ся сильна буря і американський домок перевернула. Дахом кинуло в цвітник так, як то іноді кидає дитина малим кошечком.

То було друге несподіване диво графині з американською хатою.

В тім же самім селі Бісурменську, проживав славетний майстер Свирид і ото графиня покли-

кала його, аби він як мога найскорше, ще перед голошнім балем зложив американський домик.

Майстер Свирид взяв ся енергічно з тузином помічників до відбудови, як вже всі називали, американського дива. Частини стін виростили в гору, але як в твореню ся, дива не мають границь стіни поуставлювані майстром Свиридом, гегепнули всі нараз і привалили майстра і помічників. Повстав крик, взиваючи ратунку і нім їх успіли виратувати з під частин хати, то одні давлені стінами, ледво дихали, декому ушкодило кости, а майстер Свирид не міг навіть заговорити. Його сейчас завезено в поблизьке місточко до шпиталю.

То було трете, але не кінцеве диво з американською хатою.

Сьогоднішого дня зіздили ся вечером пани з цілого села і кождий був цікавий поглянути найсамше на американську рідкість, але то був тепер вже лише дивогляд.

Графиня стискала на запити панів раменами, морщила в заклопотаню губами і може десятій раз оповідала панам цілу болючу історію з американським домиком. Потім провадила цікавих на місце звалищ і стаєть ся знова диво.

Графиня дає примховатий розказ службі, щоб сейчас перевезли частини домика на рідше і вечером запалити. А розказ графині був кличний.

В сумерку ночі огонь зідав частини американського домика і нищив на очах селян примховатости графині, нищив те, що лом ледащиці.

Як огонь бухав вже з цілою силою і освітив цілу околицю, так якось несподівано завили собаки, що дідो Панас перехрестив ся і оповідав дальше, що йому снів ся огненний дощ і він прочуває щось недоброго і кінчив:

— Бо то вже одним занадто зле живеть ся, а другим занадто добре.

— Наші пальці репають від земельки святої, а паньство виробляє на світі божім ледащі дива — додав на кінець один з присутних. І ті слова так западали в душу, як палючий жар, як горяче олово.

В тім часі як зпрацьовані селяни осуджуючо гляділи в сторону бухаючих в нічній темряві іскор, паньство любовало ся зловіщою красою полуміній, а графиня навіть усміхала ся і раділа, як тріскаючі дошки сипали на всі сторони іскрами.

Було так тихо, що в селі чули, як розливав ся улицями регіт непотрібних людей. Та нараз подув сильний вітер і розжареним кусником дощинки кинуло перед саму палату, неначе щось невидимого вислало першого зловіщого післанця. Стало тихо й голоси паньства завмерли так, неначе хтось невідомий дражнив ся з ними, а вони того бояли ся. Подув ще сильніший вітер і сипнуло жаром по вигоні і стало знов тихо. Потім зашуміло у воздуху і кидало кусниками жарин на поблизьку стайню графині, а потім ще сильніше і там, то́ тут на забудованях графства заблестіли на дахах огневі язики

— Ратуйте! Ратуйте! — лунали голоси, але вітер неначе на перекір роздував пожежу чим

раз більше і за час не було ратунку. Червона луна освітила околицю, голошиїх пань, що метушились в остраху поміж спокійних, як би зкам'янілих з дива селян і бігаючу в розпучливій безрадності графинк. Вона з початку взивала людей до ратунку, а потім почала в шаленості танцювати і реготатись, то переходила поміж людей і запрошувала в танець.

— Здуріла! — дали ся чути на пів жахливі голоси.

— Аууу-у-у! — розлягали ся так лячно скавоління собак і так жалісливо ричала печена живцем худоба, що те все пригадувало собою уяву пекла і страшної муки.

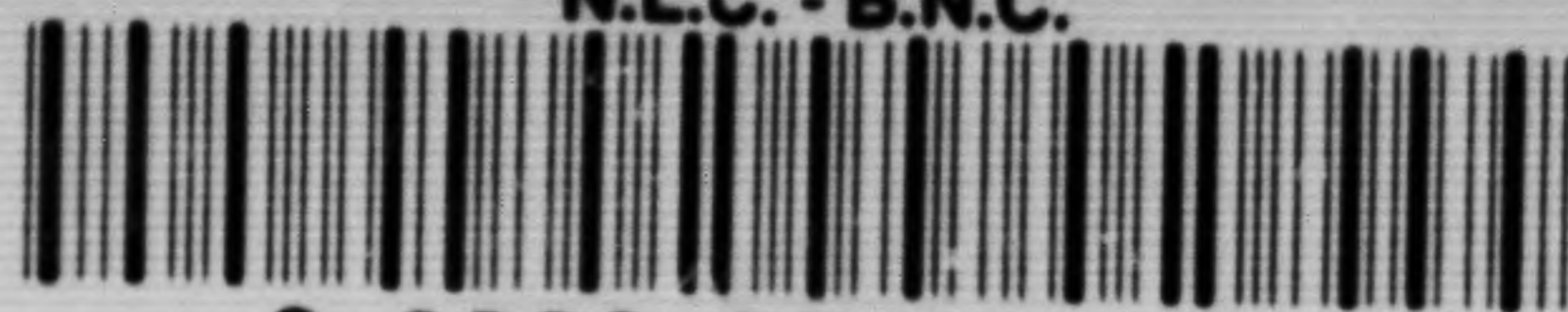
Як огонь вже змагав ся і вітер не переставав дути в сторону від села, дідो Панас словами щирої побожності повтаряв:

— Божий гнів... Га!... Твоя воля... Прости нам гріха, бо не наше діло.

... ЗМІСТ:

	Сторона:
Подорож Гулївера до краю Великанів	3
Малі Герої	43
Кінець Дива	59

30

ЧИТАЙТЕ!**ЧИТАЙТЕ!**

УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС

найбільшу українську часопись в Канаді, яка виходить що тижня на 16 ст. Український Голос коштує на рік 2 долари.

Український Голос подає найбільше вістей з України, дописий з життя Українців в Канаді і ріжних вістей з цілого світа.

В Українськiм Голосі знайдете наукові статі розвідки, оповіданя і багато всячини.

Запрекумерувавши собі Український Голос, будете мали в нiм найліпшого приятеля, з яким ніколи не розстанетесь.

Передплачуйте отже Український Голос і заохочуйте других до передплати сеї часописі. Нехай не буде ані одной української хати в Канаді, в котрій не знаходив би ся Український Голос!

ПЕРЕДПЛАТУ ПОСИЛАЙТЕ НА АДРЕСУ:

Ukrainian Voice

Box 3626,

Winnipeg, Man

В. У. Голосі дістанете всякі книжки—
жадайте катальога, який висилаємо
ДАРОМ.